

EKONOMSKO-SOCIJALNI ASPEKTI PRIKLJUČIVANJA SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Redaktori

Prof. dr Milena Jakšić
Prof. dr Vesna Stojanović Aleksić
Prof. dr Predrag Mimović

Izdavač

Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu

Za izdavača

Prof. dr Ljiljana Maksimović, dekan Fakulteta

Recenzenti

Dr Biljana Jovanović Gavrilović, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Dr Jadranka Đurović-Todorović, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Dr Boban Stojanović, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Dr Ljiljana Stanković, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Dr Milorad Ivanišević, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Dr Ljilja Antić, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Dr Srđan Marinković, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Dr Milivoje Pešić, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Dr Pere Tumbas, redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu

Dr Bojan Krstić, vanredni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Dr Đorđe Kaličanin, vanredni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Redaktori

Prof. dr Milena Jakšić

Prof. dr Vesna Stojanović Aleksić

Prof. dr Predrag Mimović

Tehnička priprema

Biljana Petković

Štampa

Zanatska zadruga „Univerzal“, Čačak

Tiraž - 120

ISBN 978-86-6091-059-4

©2015. Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu

Sva prava su zaštićena. Ni jedan deo ove publikacije ne sme biti reprodukovan niti smešten u sistem za pretraživanje ili transmitovanje u bilo kom obliku – elektronski, mehanički fotokopiranjem, snimanjem ili na drugi način, bez prethodne pisane saglasnosti izdavača.

PREDGOVOR

Tematski zbornik radova „Ekonomsko-socijalni aspekti priključivanja Srbije Evropskoj uniji”, predstavlja jedan od rezultata projekta „Od krize do ekonomskog razvoja: savremeni izazovi u ekonomiji i menadžmentu”, koji se realizuje na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Zbornik sadrži 51 rad nastavnika i saradnika na teme odobrene od Nastavno-naučnog veća Fakulteta.

U radovima objavljenim u Zborniku razmatraju se aktuelna pitanja ekonomske i poslovne realnosti Republike Srbije u kontekstu izazova i ograničenja na putu njenog pristupanja Evropskoj uniji. Zbornik se sastoji iz pet tematskih celina u kojima se istražuju različiti aspekti priključivanja Srbije Evropskoj uniji, kao što su: institucionalni, demografski, socijalni, regionalni, korporativni, preduzetnički, organizacioni, strateški, finansijski, računovodstveni, informacioni, marketinški i brojni drugi. Zahvaljujući širokom spektru analiziranih ekonomskih oblasti, Zbornik pruža prikaz stanja u srpskoj privredi, privatnim i javnim preduzećima, finansijskim i drugim organizacijama i institucijama, naglašavajući ključne probleme, kao i mogućnosti za njihovo prevazilaženje. Imajući u vidu činjenicu da je priključivanje Srbije Evropskoj uniji jedan od bitnih preduslova daljeg razvoja domaće privrede i ekonomskog rasta, zaključci i preporuke koje iznose autori u svojim radovima mogu poslužiti kao dobre smernice kako kreatorima ekonomske politike, tako i vlasnicima i menadžerima preduzeća u Republici Srbiji.

Izrada tematskog zbornika predstavlja naučni i stručni doprinos nastavnika i saradnika Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu sagledavanju relevantnih ekonomsko-socijalnih aspekata pristupanja Srbije Evropskoj uniji i prevazilaženju postojećih prepreka na putu njenog priključivanja.

Svi prilozi u Zborniku su recenzirani i pozitivno ocenjeni od strane renomiranih profesora Ekonomskih fakulteta Univerziteta u Beogradu, Nišu i Novom Sadu. Oni su svojim angažovanjem u procesu recenzije, korisnim sugestijama i konkretnim predlozima, dali značajan doprinos kvalitetu objavljenih radova.

REDAKTORI

SADRŽAJ

DEO I

1. Dr Svetislav Milenković
Mr Nikola Bošković
DEMOGRAFSKE PROMENE U EU, KAO IZAZOV RAZVOJA
TURIZMA I MOGUĆNOSTI ZA SRBIJU 3-11
2. Dr Svetislav Milenković
Mr Nikola Bošković
ENERGETSKI BILANS EU I SRBIJE I IZAZOVI U BUDUĆNOSTI 13-22
3. Dr Ljiljana Maksimović
Dr Milan Kostić
POLITIKA ZAŠTITE KONKURENCIJE EU: POUKE ZA SRBIJU 23-35
4. Dr Miroslav Đorđević
Nemanja Lojanica
PRIKLJUČIVANJE EU I KONKURENTNOST SRPSKE PRIVREDE 37-47
5. Dr Vlastimir Leković
INSTITUCIONALNI ASPEKTI EKONOMSKE I DRUŠTVENE
MODERNIZACIJE: STRATEGIJA ODRŽIVOG RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE 49-64
6. Dr Petar Veselinović
Dr Nikola Makojević
REGIONALNA POLITIKA EVROPSKE UNIJE – POUKE ZA SRBIJU 65-79
7. Dr Gordana Milovanović
Tijana Tubić
SPOLJNOTRGOVINSKA POLITIKA U PROCESU
PRIDRUŽIVANJA EVROPSKOJ UNIJI: ISKUSTVO SRBIJE
I DRUGIH TRANZICIONIH EKONOMIJA 81-92
8. Dr Lela Ristić
Dr Saša Obradović
MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA IZVOZA AGRARNIH
PROIZVODA REPUBLIKE SRBIJE NA TRŽIŠTE EU 93-103
9. Dr Gordana Marjanović
Vladimir Mihajlović
TRŽIŠTE RADA I POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA
U EU I POUKE ZA SRBIJU 105-115
10. Milka Grbić
Dr Milena Jakšić
ZNAČAJ EU ZA PRILIV KAPITALA U SRBIJI 117-126

11. Dr Danijela Despotović ZNAČAJ FISKALNE KONSOLIDACIJE U PROCESU PRISTUPANJA EU.....	127-140
12. Dr Nenad Stanišić EKONOMSKO-FINANSIJSKI ODNOSI SRBIJE SA EU: STANJE I PERSPEKTIVE	141-151
13. Dr Vladimir Mićić PRILAGOĐAVANJE INDUSTRIJSKE POLITIKE REPUBLIKE SRBIJE INDUSTRIJSKOJ POLITICI EVROPSKE UNIJE	153-161
14. Dr Vladan Ivanović ZNAČAJ EFIKASNOG INSTITUCIONALNOG OKVIRA U PROCESU PRODRUŽIVANJA EU – ANALIZA VLADAVINE ZAKONA U REPUBLICI SRBIJI	163-173
15. Mr Milena Jovanović Kranjec Maja Luković SOCIJALNO-EKONOMSKI ASPEKTI PRIKLJUČIVANJA SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI	175-181

DEO II

16. Dr Slavica P. Petrović METAMETODOLOŠKA REKONCEPTUALIZACIJA UPRAVLJANJA ODRŽIVIM RAZVOJEM PREDUZEĆA U REPUBLICI SRBIJI	185-200
17. Dr Stevo Janošević Dr Vladimir Dženopoljac KOMPARATIVNA ANALIZA PERFORMANSI INTELEKTUALNOG KAPITALA.....	201-212
18. Dr Jelena Nikolić Dr Verica Babić RAZVOJ I PRIMENA EVROPSKOG OKVIRA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA – PREPORUKE ZA SRBIJU.....	213-224
19. Dr Gordana Radosavljević Katarina Borisavljević TENDENCIJE U RAZVOJU MALOPRODAJE EVROPSKE UNIJE I REPUBLIKE SRBIJE	225-237
20. Dr Ružica Milovanović ZNAČAJ BRENDIRANJA PROIZVODA U PROCESU PRISTUPANJA EVROPSKOJ UNIJI.....	239-244
21. Dr Mirjana Knežević KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA U DOMAĆEM PRAVU I PRAVU EU	245-254

22. Dr Vesna Stojanović Aleksić DRUŠTVENA ODGOVORNOST PREDUZEĆA: ISKUSTVA SRBIJE I EVROPSKE UNIJE	255-268
23. Dr Violeta Domanović Dr Jasmina Bogićević OCENA PERFORMANSI PREDUZEĆA: ISKUSTVA EVROPSKE UNIJE I REPUBLIKE SRBIJE.....	269-281
24. Dr Milan Kocić Katarina Radaković POBOLJŠANJE IMIDŽA SRBIJE KAO PREDUSLOV INTEGRACIJE U EVROPSKU UNIJU.....	283-293
25. Dr Srđan Šapić Jovana Golo ZNAČAJ INTERKULTURALNOG MARKETINGA ZA NASTUP KOMPANIJA NA TRŽIŠTU EVROPSKE UNIJE	295-307
26. Dr Veljko Marinković POTROŠAČKI ETNOCENTRIZAM U SRBIJI I DRUGIM ZEMLJAMA KANDIDATIMA ZA ČLANSTVO U EU.....	309-314
27. Dr Slađana Savović PROCESI PREUZIMANJA PREDUZEĆA U EVROPSKOJ UNIJI I REPUBLICI SRBIJI: KARAKTERISTIKE I INSTITUCIONALNI OKVIR.....	315-326
28. Dr Jelena Erić Nilsen UNAPREĐENJE PREDUZETNIČKOG POTENCIJALA PREDUZEĆA U PROCESU PRIDRUŽIVANJA EVROPSKOJ UNIJI.....	327-335
29. Dr Dejana Zlatanović SISTEMSKI PRISTUP DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI PREDUZEĆA U SRBIJI U PROCESU PRIDRUŽIVANJA EVROPSKOJ UNIJI	337-347
30. Dr Marko Slavković ZNAČAJ LJUDSKIH RESURSA ZA STVARANJE KONKURENTNIJE PRIVREDE: IZAZOVI ZA SRBIJU	349-357

DEO III

31. Dr Predrag Stančić Dr Milan Čupić OCENA DRUŠTVENO-EKONOMSKE OPRAVDANOSTI PROJEKATA PO METODOLOGIJI EVROPSKE UNIJE	361-370
32. Dr Dragan Stojanović Dr Dragomir Dimitrijević ULOGA I ZNAČAJ FORENZIČKOG RAČUNOVODSTVA U SRBIJI U PROCESU PRISTUPANJA EVROPSKOJ UNIJI	371-381

33. Dr Snežana Ljubisavljević PRIMENA OSME DIREKTIVE EVROPSKE UNIJE U REPUBLICI SRBIJI	382-391
34. Dr Vesna Janjić Dejan Jovanović ULOGA RAČUNOVODSTVA U IMPLEMENTACIJI SISTEMA ZA UPRAVLJANJE ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE	393-402
35. Dr Mirjana Todorović NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE U KONTEKSTU TEORIJE I PRAKSE EVROPSKE UNIJE	403-413
36. Dr Vladimir Obradović Nemanja Karapavlović STANDARDI FINANSIJSKOG IZVEŠTAVANJA U EVROPSKOJ UNIJI I SRBIJI – KOMPARATIVNA ANALIZA.....	415-425
37. Dr Biljana Jovković Vladimir Stančić PRIMENA EVROPSKE DIREKTIVE „SOLVENCY II“ I NJEN UTICAJ NA RAČUNOVODSTVENI TRETMAN IMOVINE U OSIGURAVAJUĆIM KOMPANIJAMA U REPUBLICI SRBIJI	427-436

DEO IV

38. Dr Dragana Marković Dr Srđan Furtula DOSTIGNUTI NIVO HARMONIZACIJE MONETARNE POLITIKE NARODNE BANKE SRBIJE SA MONETARNOM POLITIKOM EVROPSKE CENTRALNE BANKE.....	439-448
39. Dr Veroljub Dugalić Dragan Stojković KORPORATIVNE OBVEZNICE KAO IZVOR FINANSIRANJA.....	449-458
40. Dr Srđan Đinđić Stevan Luković PENZIJSKI SISTEMI ZEMALJA EVROPSKE UNIJE I SRBIJE: KOMPARATIVNA ANALIZA.....	459-477
41. Dr Milena Jakšić Milka Grbić RAZVIJENOST FINANSIJSKOG TRŽIŠTA U EU I MOGUĆNOSTI RAZVOJA FINANSIJSKOG SEKTORA U SRBIJI	479-490
42. Dr Violeta Todorović Nenad Tomić POLITIKA NADZORA BANKARSKIH SISTEMA U EU I IZAZOVI FORMIRANJA BANKARSKE UNIJE.....	491-501

43. Dr Nenad Janković
POLITIKA DEVIZNOG KURSA U PROCESU PRISTUPANJA EU:
ISKUSTVA NOVIH ČLANICA EU I PORUKE ZA SRBIJU 503-512

DEO V

44. Dr Slavica Jovetić
KOMPARATIVNA ANALIZA RAZVIJENOSTI SEKTORA
ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA U EU I SRBIJI 515-528
45. Dr Miodrag Lovrić
Milan Stamenković
ANALIZA VREDNOSTI INDEKSA HUMANOG RAZVOJA
U SRBIJI I DRŽAVAMA KANDIDATIMA ZA ČLANSTVO
I ČLANICAMA EU U OKRUŽENJU 529-539
46. Dr Predrag Mimović
Ana Krstić
PRIMENA VIŠEKRITERIJUMSKE ANALIZE U
SPROVOĐENJU POSTUPKA JAVNIH NABAVKI 541-558
47. Dr Vladimir Ranković
ZNAČAJ RAZVOJA IKT SEKTORA U PROCESU PRISTUPANJA EU 559-567
48. Dr Zoran Kalinić
Dr Zora Arsovski
USPOSTAVLJANJE INFORMATIČKOG DRUŠTVA
NA PUTU KA EVROPSKOJ UNIJI 569-581
49. Dr Mikica Drenovak
Olivera Janković
INVESTIBILNI INDEKSI DRŽAVNOG DUGA
EVROZONE: EFIKASAN NAČIN DIVERSIFIKACIJE
ZA MALE INSTITUCIONALNE INVESTITORE 583-596
50. Mr Dragana Rejman Petrović
UTICAJ ICT NA UKLJUČENOST SRPSKIH PREDUZEĆA
U LANCE SNABDEVANJA EVROPSKIH KOMANIJA 597-612
51. Igor Milanović
STRATEGIJA RAZVOJA INFORMACIONOG DRUŠTVA
U REPUBLICI SRBIJI – IZAZOVI I PERSPEKTIVE 613-624

DEO I

